

5/11/2020

Temat: Kompozytorzy epoki renesansu. Muzyka wokalna renesansu.

Proszę o zapoznanie się krótkimi życiorysami twórców epoki odrodzenia z książki – strony 153-155, a następnie przeczytanie poniżej notatki.

Kilka słów przypomnienia 😊

Po średniowieczu w Europie wykształciła się nowa epoka – renesans – która dała początek wielkim przemianom społecznym i kulturowym. Odwoływała się do kultury antycznej, stawiając ją za wzór i kanon piękna. W centrum zainteresowania renesansowych uczonych znalazł się człowiek i jego potrzeby, a hasłem przewodnim stał się pogląd Terencjusza, który stwierdził: *Człowiek jestem i nic, co ludzkie, nie jest mi obce*.

Komponowano zarówno muzykę religijną, jak i świecką. Dominowała muzyka wokalna wykonywana *a cappella*. Ponadto w muzyce renesansu ważną rolę zaczęła odgrywać technika imitacyjna, czyli naśladowcza.

Wśród mistrzów muzyki renesansowej wyróżniamy: Giovanniego Pierluigi da Palestrinę oraz Orlando di Lasso. W ich dorobku można odnaleźć wiele przykładów polifonicznej (wielogłosowej) muzyki chóralnej.

Giovanni Pierluigi da Palestrina – *Missa Papae Marcelli - Kyrie*

<https://www.youtube.com/watch?v=3n8XdKkrqgo>

Popularnym utworem był **madrygał**, czyli utwór przeznaczony na kilka głosów, zwykle bez akompaniamentu instrumentalnego, wykonywanym w języku rodzinnym.

Orlando di Lasso - *Echo*

<https://www.youtube.com/watch?v=RmwMbG0PnGI>

Renesans w Polsce zyskał miano „złotego wieku”. Muzyka tego okresu prezentowała bardzo wysoki poziom. Kompozycje Mikołaja z Krakowa, Wacława z Szamotuł, Marcina Leopoldy czy Mikołaja Gomółki w niczym nie ustępowały dziełom innych twórców europejskich.

Ważnym zabytkiem wokalne muzyki renesansowej jest dzieło Mikołaja Gomółki, który skomponował muzykę do tekstów psalmów przełożonych na język polski przez wybitnego poetę Jana Kochanowskiego. Zebrał je w zbiór psalmów *Melodie na Psalterz polski uczynione*.

BŁOGOSŁAW, DUSZO MOJA, PANU SWEMU – psalm 103 (fragment)

The image shows a musical score for a four-part vocal setting of Psalm 103. The parts are labeled Alt I, Tenor I, Tenor II, and Bas. The lyrics are: "Bło - go - sław, du - szo mo - ja, Pa - nu swo - je - mu." The score is in 3/4 time and G major.

Mikołaj Gomółka – *Błogosław, duszo moja, Panu swemu* z *Melodii na Psalterz polski*

<https://www.youtube.com/watch?v=DZk7pHieEE0>

Mikołaj Gomółka – *Klaszczmy rękoma* z *Melodii na Psalterz polski*

https://www.youtube.com/watch?v=0-05ofXn_Os

Wacław z Szamotuł – *Modlitwa gdy dziatki spać idą*” (znane jako *Już się zmierzcha*)

https://www.youtube.com/watch?v=EiwizcbF_OQ

CIEKAWOSTKA

W Krakowie za panowania króla Zygmunta I Starego przy kaplicy Zygmuntońskiej powstał zespół wokalny zwany kapelą rorantystów, złożony tylko z duchowych polskiego pochodzenia. Jako zespół profesjonalnych śpiewaków kapela włączała do swojego repertuaru utwory wybitnych kompozytorów europejskich, czym podnosiła poziom wykonawstwa muzyki i dawała wzorce polskim twórcom. Kapela rorantystów działała na Wawelu przez ponad 300 lat, rozpoczynając okres najbujniejszego rozkwitu muzyki polskiego odrodzenia.

Notatka do zeszytu:

W renesansie zaczęto uważać muzykę za sztukę – wynik wiedzy, umiejętności i talentu. Zwracano uwagę na wartość muzyki i na jej wpływ na człowieka. Tu kompozytor stał się mistrzem. Powstały nowe gatunki muzyczne, dynamicznie rozwijała się też muzyka świecka i religijna. Powstała nowa tendencja - polifonia wokalna a cappella. Najpopularniejszym gatunkiem był madrygał (utwór wielogłosowy, bez akompaniamentu, w języku macierzystym). Wśród czołowych przedstawicieli twórców muzyki renesansowej należy wymienić takie nazwiska jak: Giovanni Pierluigi da Palestrina oraz Orlando di Lasso. Muzyka renesansu zostawiła swe odbicie także w Polsce (tzw. złoty wieki kultury polskiej). Najznamienitszymi kompozytorami renesansu polskiego byli: Wacław z Szamotuł, Mikołaj z Krakowa, Mikołaj Gomółka oraz Marcin Leopolita.